

Silmästä sisään ja kädestä ulos

Haastattelussa pitkän linjan freelance-kuvittaja, amatööriornitologi ja monen tekniikan taiteilija Hannu Hyrske. Minkälaista muutosta on mahtunut herra Hyrskeen elämään?

TEKSTI CAMI VILPAS / KUVITUS JA TAITTO TEA NEVANPERÄ

Kuinka kauan olet toiminut taidegraafikkona ja kuvittajana?

– Ehkä vuodesta –68 alkaen. Silloin mä sain töitä kolmivuotisnäyttelyyn. Ja samaan aikaan mä varmaan jo tein ensimmäisiä kuvituksia jollekin kustantajalle. Kun valmistuin TaiKista, niin mä aloin kuvittamaan eri puolille Hesaria ja Iltasanomissa mä olin itseasiassa päivittäinkin. Mulla oli pikku pöydänkulma. Mutta freelancerina mä olen ollut aina, et en koskaan missään vakituisissa hommissa. Mä olen voinut samalla katsoa lapsia ja tehdä ruokaa ja sit siinä sivussa kuvittaa.

Onko taiteilijana vaikeaa?

– Haha, en mä nyt osaa sanoa onko taiteilijana erityisen vaikeaa. Mulle tää on kyllä ollut kivaa etupäässä, mutta onhan tässä ollu kaikennäköisiä vaikeuksia: epäsäännölliset tulot ja sitten apurahojen anomiset ja sellaiset. Mutta en mä usko, että taiteilijana on sen vaikeampaa kuin monessa muussakaan ammatissa, varsinkin kun siitä tykkää. Mulle tää on ihan selvä, jo kymmenvuotiaana olin ihan varma, että musta tulee taiteilija.

Oliko se lapsuudenunelmasi?

– Oli ilman muuta. Jotkut sanoivat, et jos nyt hankkisit jonkun porvarillisemman ammatin. Ehkä sitä se oli kun mä pyrin sinne Taideteollisen graafisen suunnittelun osastolle, koska mä tiesin et siitä voi saada leipänsä paremmin kuin vapaana taiteilijana. Enkä mä sitä ole katunutkaan, ihan hyvä ratkaisu se oli. Kuvittaminen on kyllä ollut se mun juttu. Mun vaimohan on myös graafinen suunnittelija, TaiKista valmistunut. Ja mun tytär on myös lehdessä taittajana.

Miten graafisen suunnittelijan, esimerkiksi vaimosi, ja sinun työsi eroavat toisistaan?

– Meidän työt eroavat kyllä aika paljon. Mä teen täällä ateljeessa töitä milloin sattuu, joka päivä kuitenkin, mutta sem-

Kuka?

Hannu Hyrske, 65

Kuvittaja, taidegraafikko

Harrastaa: kuuntelee klassista musiikkia, lukee, vapaa-aika menee taiteen ja työn merkeissä sekä lastenlasten kanssa touhutessa

Opettanut mm. valokuvausta sekä taidegraafiikkaa, öljymaalausta ja kuvitusta Pekka Halosen akatemiassa useita vuosia

Lukuisia näyttelyitä sekä Suomessa että ulkomailla

Useita palkintoja ja tunnustuksia

mosta hyvin impulsiivista työtä. Vaimoni on viimeaikoina ollut ihan säännöllisesti töissä Sanoma Magazinesilla. Graafinen suunnittelija on aika lailla kiinni aikatauluissa ja varsinkin jos on vakitöissä niin se on kahdeksasta neljään duunia. Opetustyö on mulle vähän säännöllisempää ja kontrolloidumpaa työtä, siihen joutuu vähän valmistautumaan.

Mikä on ollut isoin muutos sinulle ammatissasi?

– Ehkä se kun –82 muutettiin tähän taloon, jossa mä nytkin seison täällä ateljeessa. Tämä on viiden perheen taiteilijatalo, jossa on jokaisella omat ateljeet. Se oli varmaan isoin muutos, että pystyy toden teolla tekemään töitä, eikä vain jossain erillisessä työhuoneessa. Tämä on yhteydessä kotiin, voi tosiaan käydä tekemässä vähän aikaa ja pääsee välillä käymään tuolla toisella puolella. Tää on valoisa ja kiva paikka ja on samanhenkisiä ystäviä molemmin puolin. Se oli kyllä hieno juttu että päästiin tähän. Me asuttiin aiemmin Helsingissä aika ahtaissa oloissa.

Millaista opiskeluaika oli sinulle verrattuna nykyhetkeen?

– Se oli aika sellaista sosiaalista touhua. Kontaktit opiskelijoiden ja opettajien kanssa oli se tärkein juttu. En tiedä opinko mä siellä käytännössä niin kauheasti asioita, ainahan sitä itse joutuu ottamaan asioista selvää loppujen lopuksi. Se oli se ihmisten kanssa touhuaminen ja tutustuminen siihen, että mitä tämä ala voi olla kaikinensa. Näki niin kuin niitä eri alueita. Sen takiahan mä vaihdoin valokuvaukseenkin, kun totesin, että tässä on nyt tämä graafisen suunnittelun juttu suunnilleen hallussa, mut toi valokuvaus rupes kiinnostaan mua. Siellä oli semmonen opettaja kun Arno Rafael Minkkinen, joka on ehkä Suomen kuuluisin valokuvaaja kansainvälisesti. Tosi karismaattinen ja hyvä opettaja. Siellä oli myös yksi sellainen opettaja kuin Teemu Lipasti, joka opetti visuaalista kommunikaatiota. Hän on edelleenkin mun hyvä ystävä, jonka kanssa oltiin tuolla kirjataiteen komiteassa, joka valitsee vuosittain vuoden kauneimman kirjan. Mulla on se ohi jo ja niin myös Teemulla, viime vuosi oli mun viimeinen kausi siellä. Kirjat ja kirjataide on mua lähellä, mun isäkin oli yliopiston kirjastossa töissä. Mä olen jo lapsuudessa saanut sellaisen kirjatartunnan.

Olet tehnyt pitkän uran taiteilijana ja kuvittajana. Miten käyttämäsi tekniikat ovat kehittyneet vuosien saatossa?

– Varmaan joku ensimmäinen väline oli lyijykynä. Tulee joku satukirja mieleen, jossa mä huomaan että olen piirtänyt kaks-kolmevuotiaana marginaaleihin kaikenlaista kuvaa. Mun isä maalasi harrastuksena, että sitten tuli vesivärit häneltä. Sitten öljyvärit ja sitten joskus jossain vaiheessa tuli noi akryylit. Noista se on alkanut. Vesivärit on edelleenkin mukana kuvioissa. Mulle on ominaista, että mä teen kauhean monenlaista työtä. Teen jonkun aikaa taidegrafiikkaa ja maalaan siinä samalla ja voin tehdä välillä jotain veistosta ja kuvitusta. Joustavasti pystyn siirtymään asiasta toiseen. Taidegrafiikkaan innostuin, kun Pentti Koskipuro opetti sitä TaiKissa ja se oli mukaansatempaava ihminen. Ja nyt mulla on siis oma etsauspressi täällä ateljeessa, jolla mä parhaillaan teen Lontoon näyttelyyn vedossarjaa.

Ensimmäisessä kuvassa, jonka minulle lähetit on monenlaisia kasvoja, joilla jokaisella tuntuu olevan oma tarinansa. Miten nämä eri ihmistyytit ovat paperille syntyneet?

– Kyl ne mun pään sisältä syntyy, mutta toisaalta mä piirtelen koko ajan kaiken maailman paikoissa, kaupassa ja junassa. Varmaan sieltä sitten syntyy niin kuin karrikoiden nämä ihmiset. Eihän mikään tyhjästä synny, vaan kyllä se kaikki menee silmästä sisään ja tulee kädestä ulos.

Huomasin, että aika monessa grafiikassasi on tummia lintuja. Mitä ne sinulle merkitsevät?

– No, mä olen harrastanut lintuja, mä olen ollut semmoinen amatööriornitologi. Mä lukioaikoina harrastin itsekseni-kin ja kaveriporukassa käytiin linturetkillä. Linnut on sillä tavalla mulle läheisiä.

Kyllä nämä linnut on varmaan 60-luvun lopulta, koska mä muistan et yhdellä, muistaakseni psykologian tunnilla lukiassa opettaja otti multa kirjan ja siellä oli ne ensimmäiset luonnokset linnuista. Just mä vedostan tässä yhtä semmoista lintujuttua jota ei ole vielä julkaistu, tämä on ihan uus laatta. Ne putkahtelee koko ajan. Lintuja edelleen tarkkailen, en mitenkään aktiivisesti, mutta aina kiinnostaa, jos löytyy joku oudompi yksilö. Tämä on kyllä joku varislintu mikä mullon tää tumma tyyppi.

En tarkemmin näe, se voi olla joku naakka tai varis tai korppi vähän riippuen. Joku on tuolla semmoinen pingviinimäinen tyyppi kanssa.

Millaisia muita teemoja sinulla on ollut vuosien aikana?

– Maalaamisessa mulla on ollut aika abstraktia ilmaisua jo vuosikausia, että tällaisia väripintoja ja lyyristä abstraktia tekemistä. Sitten taas veistoksissa on tunnistettavia hahmoja. Kuvituksissa mä teen tietenkin sen mukaan mistä on kysymys, mulla on ollut aika vaikeitakin aiheita. Mä teen Alkolle esitettä, jossa puhutaan alkoholijuomien lisäaineista. Se on aika kinkkinen kuvitettava, koska siinä ei ole mitään konkreettista mihin tarttua.

Miten alasi on muuttunut urasi aikana?

– No se suurin muutos, mikä tietysti sun ikäiselle ihmiselle tuntuu ihan käsittämättömältä, oli se, kun tuli noi tietokoneet. Mun vaimo meni heti kurssille, jolla perehdyttiin näihin tietokoneohjelmiin, mutta mä en edes harkinnut sitä. Mä sanoin, että en koske noihin hökötyksiin kepilläkään. Kaikki kaverit sitten fuskaili ja mä totesin että mä teen kuvituksia ja vapaata taidetta, toi ei ole mun juttu. Mä osaan käyttää sähköpostia, mut siihen se melkein jääkin. Mä en tee kuvituksia koneella, enkä taittoa enkä mitään, että mä en ole siihen perehtynyt.

Tietokonetta käyttämättäkin saa kuitenkin leipänsä?

– No joo toki, en mä ole koskaan kompastunut siihen. Kyllä mulle on soiteltu, että me tarvittais kuva, jossa näkyis ihan se tekemisen fiilis, et ethän sä vaan tee koneella. Mä en ole ikinä törmännyt siihen, että pyydettais, että et sä vois tehdä koneella. Kyllähän ne kuvat sitten skannataan koneelle, mutta se ei ole sitten mun ongelma.

Miten yhteiskunnalliset muutokset näkyvät työssäsi?

– Kyllä ne varmaankin näkyy, mutta sitä on vaikea sanoa että miten. Kyllä mä uskoisin, että joskus aikoinaan on tehnyt jotain vähän niinkuin poliittistakin taidetta. En mä mitenkään ole yhteiskunnallisesti valpas; kuvataiteella on aika vaikea vaikuttaa. Takaraivossahan on kyllä koko ajan tämä tilanne, mut sitä on vaikee sanoa, et näkykö se ihan suoranaisesti. Sitä vois kattoo ehkä sitten kymmenen vuoden päästä.

Mitä haluaisit sanoa opiskelijoille, joita pelottaa, etteivät he pärjää taiteilijoina tai kuvittajina?

– Toi on hyvä kysymys. Sitä mä joudun tälläkin viikolla, kun olen opettamassa, varmasti sanomaan. Täytyy uskoa siihen omaan juttuunsa. Jokaisella on varmasti joku oma alue, jossa on hyvä. Siihen kannattaa uskoa. Ei kannata lähteä turhaan apinoimaan muita.

